

Posudek diplomové práce Markéty Maid
L'ordre des mots dans la proposition subordonnée en moyen français du XIVe siècle
(FF UK v Praze, 2007, 111 stran)

Diplomandka se ve své francouzsky psané práci věnuje problematice slovosledu ve vedlejších větách ve francouzštině čtrnáctého století, konkrétně v textu Remede de fortune Guillaumea de Machaut. Jak diplomandka sama upozorňuje, cílem její práce je především popsat pozice větných složek ve výše jmenovaném díle a výsledky své analýzy pak porovnat s jinými již provedenými studiemi, které obdobně analyzují jiná díla jiných autorů stejné doby. Cíl je tak vytyčen zcela realisticky, což je chvályhodné – práce je od samého počátku vedena promyšleně a konzistentně, aniž by hrozilo riziko, že rozsah práce, použitá metoda a zvládnutá bibliografie nebudou v úvodu deklarovaným výstupům adekvátní.

Ve studiích podobného charakteru je vždy zásadní stanovit si kritéria klasifikace vět a větných konstituentů a s tím související terminologii. I s tímto úkolem se diplomandka velmi zdárně vyrovnává. Pro klasifikaci vedlejších vět volí pojetí P. Le Goffica uvedené v jeho *Grammaire de la phrase française* – diplomandka ji považuje, zcela oprávněně, za koherentní a výstižnou a v celé práci se jí důsledně drží.

Pokud jde o klasifikaci větných konstituentů, považují za nutné uvést několik poznámek. Paní Maid se v této otázce inspiruje prací německé autorky P. Esperling, přičemž v souladu s ní užívá termín Acc.O., Gen.O. a Dat.O. Její pojetí pak poněkud uzpůsobuje, když rozlišuje v rámci tzv. Präpositionalobjekt („groupe prépositionnel“) mezi objektem a cirkumstantem. K termínům Gen.O./Dat.O („objet au génitif et au datif“) - z toho, co je uvedeno na str. 5 vyplývá, že jakékoli syntagma uvedené předložkou *de* nebo *a* se řadí do této kategorie, aniž by se rozlišovalo, co je objektem v tradičním smyslu a co je cirkumstantem, syntagmata uvedená ostatními předložkami jsou pak Präpositionalobjekt (kde diplomandka objekt a cirkumstant rozlišuje). Na str. 72 ve verši 4108 pak syntagma *de vous* analyzuje jako cirkumstant. Bylo by dobré buď explicitně říci, že do Präpositionalobjekt jsou řazena i syntagmata s *de* a *a*, nebo pak důsledně syntagmata s *de* a *a* řadit do Gen.O./Dat.O (ve verši 4108 je syntagma *de vous* součástí valence slovesa, jeho řazení do Gen.O, by tedy nic nebránilo, za „complément indirect“ považuje tato syntagmata např. *Grammaire méthodique du français*). Dále diplomandka užívá, dle mého názoru trochu zavádějícího termínu „attribut de l'objet“ (podle Genitivattribut), kterým označuje tradiční „complément du nom“. Zde pak dochází k určité nejednotnosti v terminologii: str. 87 konstituent *du point de fine amour* označuje jako „complément indirect génitif“, na str. 5 v pozn. 17 pak konstituent *d'esperance* označuje jako „attribut de l'objet“, přičemž oba konstituenty mají stejnou funkci, podobně ve verši 186 (str. 89) je konstituent *d'umblesse* nazýván „attribut de l'objet“, lze však nazývat konstituenty *fontaine et puis* objektem? Z textu explicitně nevyplývá, zda výraz „complément direct/indirect“ (a s ním synonymně užívaný „objet accusatif / au génitif, au datif“) se vztahuje pouze k verbální grupě (jak by napovídal tradičně užívaný výraz „objet“) nebo zda je výrazů užíváno i jako komplementů nominálních grup: můžeme si položit otázku, čeho je „complément indirect“ např. výraz *de mort* z verše 1528 (str. 31 pozn. 122 a 124): pokud jej diplomandka považuje za komplement výrazu *paour* (a byl by tedy oním „attribut de l'objet“), pak je relevantní spíše jeho pozice vzhledem k *paour*, pokud ovšem jej považuje za komplement verbální (*paour eusse* by tedy bylo kompozitní sloveso), *paour* by, dle mého názoru, pak nešlo považovat za „complément direct“. Terminologickou nejednotnost související s výrazy „complément/objet/attribut“ pak komplikuje fakt, že termínu „attribut“ je v práci užíváno i v tradičním významu (např. str. 23); zde jen drobná poznámka: ve verši 3101 (rozebírán na str. 23) výraz *quel* není „attribut du sujet“, ale má funkci determinantu k výrazu *point*.

Pokud jde o identifikaci konstituentů ve větné struktuře, ve verši 4165 str. 17 diplomandka považuje výraz *ses cuers* za Acc.O. Dle mého názoru se zde jedná o CSS a výraz je podmětem věty.

Tyto poznámky k terminologii a s ní související identifikací konstituentů v žádném případě nesnižují celkovou úroveň práce. Diplomandka své analýzy provádí pečlivě, důsledně a velmi erudovaně. Její interpretace větných struktur jsou výborné a zasluhují si uznání. Celkové výsledky její práce, ke kterým díky své přesné metodologii dochází, mohou pak být srovnány s výsledky ostatních studií a plnohodnotně tak doplnit naše poznání poziční syntaxe střední francouzštiny.

K diskuzi bych předložil otázku, kterou diplomandka ve své práci řeší – otázku vlivu veršovaného textu na pořádek slov. Zde diplomandka na základě statistických údajů dochází k závěru, že veršovaný text zásadní vliv na pořádek slov nemá. Přesto si myslím, že určitý vliv zde je – jako příklad bych uvedl diplomandkou diskutované případy antepozic infinitivů modálních slovesům: např. str. 76, verše 2419-2421 – zde se domnívám, že pozice výrazu *prendre* může být ovlivněna potřebou rýmovat a že tedy vliv versifikace na slovosled je patrný.

Co se týče formální stránky textu, je třeba konstatovat, že práce je psána vynikající francouzštinou. Pokud se zde vyskytují chyby, jsou vesměs pravopisné povahy. Dovolil bych si ovšem vytknout často se vyskytující nedůsledné rozlišování autonymického užití slova pomocí kurzívy, kdy diplomandka často opomene kurzívu použít, což pak příjemci textu znesnadňuje interpretaci. Pokud by práce nebo její části byly publikovány, bylo by nutné tento nedostatek odstranit.

Bibliografie uvedená v závěru práce je úctyhodná; odkazy na literaturu v textu svědčí o tom, že diplomandka skutečně s citovanými zdroji pracovala, a to exemplárním způsobem.

Diplomovou práci Markéty Maid považuji za výbornou. Dovoluji si navrhnout, aby práce byla zaslána do příštího ročníku soutěže Prix Gallica.

Návrh klasifikace: **výborně**

V Českých Budějovicích dne 7. 9. 2007.

Mgr. Ondřej Pešek, Ph.D.

12 7. 9. 2007